

ISBN 978-963-88615-2-8
ISSN 2061-4055
Debrecen 2009

Szerzők:
DR. SZIKORA VERONIKA,
DR. MORVAI GÁBOR,
DR. JOÓ IMRE

Nyomdai kivitelezés:
CENTER-PRINT Kft.
4025 Debrecen, Nyugati u. 5-7.
www.centerprint.hu

Látvány:
GEREBENICS PÉTER
pgerebenics@gmail.com

A kiadvány a Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesülete gondozásában az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében elnyert, „A fogyasztói tudatosság növelése a civil szerepvállalás erősítésével, a fogyasztók tájékoztatása, tanácsadás és oktatás révén” című és TÁMOP-5.5.6-08/2-2008-0011 azonosítójú program keretein belül valósul meg.

Projekthelyszín:
4025 Debrecen, Piac u. 1-3. 6. em. 69.
Tel./fax: 52-784804
www.fogyasztovedok.hu

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
1. Alapvető tudnivalók karácsonyi vásárláshoz	5
1.1. Az üzleteket terhelő kötelezettségek	5
1.2. Fogyasztói minőségi kifogások és egyéb panaszok	6
1.3. Tipikus tévhit: Garancia és blokkgarancia, illetve három munkanapos csere	8
1.4. Mire figyeljünk a karácsonyi vásárlás során?	12
2. Élelmiszerek	14
2.1. Az élelmiszerek jelöléséről általában	14
2.2. Tojás vásárlása	18
2.3. Halvásárlás	20
2.4. Húskészítmények	21
2.5. Csokoládé, szaloncukor	24
2.6. Tejtermékek	26
3. Műszaki termékek	27
3.1. Népszerű műszaki termékek karácsonykor	27
3.2. A set-top-box	27
3.3. TFT monitorok és televíziók	29
3.4. Mi mit jelent: Mp3, Mp4, Mp5 lejátszók	32
3.5. Netbook: kicsit számítógép, kicsit laptop, egy kicsit egyik sem ...	35
4. Ruhanemű vásárlása: alapvető szabályok, tanácsok a vásárláshoz ...	37
4.1. Mire érdemes különös figyelmet fordítani	37
4.2. Cipővásárlás	38
4.3. Hibás termékek	40
4.4. Speciális kérdéskör: Nincs levásárlás!	40
5. Játékok	41
6. Az ünnepi vásárok	42
6.1. A vásárokról általában	42
6.2. Az árak feltüntetése	44
6.3. Ünnepi vásárok jellemző termékei	44
6.4. Tanácsok fenyőfa vásárlásához	47
6.5. Jellemző problémák	48
7. Vásárlás interneten	50
8. Termékekre vonatkozó biztonsági követelmények	52
8.1. Mikor biztonságos egy termék?	52
8.2. Élelmiszerek csomagolása, adalékanyagok, lehetséges veszélyforrások	53
8.3. Játékokra vonatkozó alapvető biztonsági követelmények	56
8.4. Műszaki termékek biztonsága	58

Bevezetés

Karácsony közeledtével az üzletek széles körű termékválasztékkal és jobbnál jobbnak tűnő ajánlatokkal várják minden évben fogyasztóikat. Az ünnepek előtt a leárazások, akciók még gyakoribbak, mint az év többi időszakában. A vásárlás előtt azonban érdemes végiggondolnunk, hogy mit és hol szeretnénk vásárolni, illetve érdemes kellőképpen körültekintően, fogyasztói jogaink ismeretében eljárni vásárlásaink során, ezzel számos későbbi problémát megelőzve.

A nagy bevásárlások időszaka ugyanis gyakran a fogyasztói panaszok száma megnövekedésének az időszaka is. Annál pedig nincs is kellemetlenebb, amikor a szeretet ünnepét olyan dolgok teszik számunkra bosszússá, amelyeket kellő körültekintéssel magunk is megelőzhattünk volna. Ennél rosszabb pedig már csak az lehet, ha a megvásárolt ajándék szeretteinknek okoz problémát.

Jelen fogyasztóvédelmi zsebkönyv célja, hogy bemutassa azoknak a karácsonykor jelentkező tipikus problémáknak a széles körét, amelyek megelőzése a hétköznapi fogyasztó számára is lehetséges kis odafigyeléssel. A zsebkönyv ennek keretében a vonatkozó szabályoknak a közérthető áttekintését nyújtja, ezáltal remélhetőleg hozzájárulva ahhoz, hogy tudatos fogyasztóként eljárva szervezhesse minden olvasója karácsonyi bevásárlásait, függetlenül attól, hogy például élelmiszert, játékot, ruhaneműt, műszaki terméket vagy a lakást díszítő kellékeket vásárol.

E kiadványnak tehát nem célja, hogy ítéletet mondjon a társadalom értékválasztása felett, de szeretnénk, ha a fogyasztó megfontolt és kellően naprakész információkkal rendelkezne, mielőtt vásárlásra adja a fejét. Fontosnak tartjuk hangsúlyozni azonban, hogy álláspontunk szerint az igazán jó ajándék ismérve

a figyelmesség és a szerető gondosság, amivel kiválasztjuk és átadjuk, nem pedig annak anyagi értéke.

Alapvető tudnivalók karácsonyi vásárláshoz

1.

1.1. Az üzleteket terhelő kötelezettségek

Fontos tudnunk, hogy a termékek árát minden esetben egyértelműen, könnyen azonosíthatóan és tisztán olvashatóan kell feltüntetnie az üzleteknek. Előfordulhat azonban mégis, hogy **egy terméken több egységár került feltüntetésre**, ebben az esetben azonban **a fogyasztó jogosult az alacsonyabb feltüntetett áron megvásárolni a terméket.**

A vásárlás során az eladó köteles nyugtát, blokkot, kérésre számlát, kötelező jótállás alá eső termék esetében pedig jótállási jegyet (köznapi értelemben „garanciajegy” vagy „garancialevél”) adni. A kapott bizonylatot, jótállási mindenképpen őrizzük meg gondosan, hiszen ezek nélkül az esetleges minőségi kifogás intézése lehetetlen.

Külön figyelmet érdemel, hogy a termékhez kapott magyar nyelvű használati-kezelési útmutatóban a fogyasztót minden esetben magyar nyelven, közérthetően és egyértelműen kell tájékoztatni a termék rendeltetésszerű használatának, felhasználásának, eltarthatóságának és kezelésének módjáról. Fontos tudnunk továbbá, hogy minden üzletben jól láthatóan kell elhelyezni a vásárlók könyvét, illetve a panaszforumokról szóló tájékoztatót, így ezeknek külön kérés nélkül is hozzáférhetőnek kell lennie számunkra.

Minőségi kifogás esetén – ha a vállalkozással nem sikerül panaszügyünket rendezni – érdemes közvetlenül a békéltető testülethez fordulni, azonban jó ha tudjuk, hogy az eljárást nem csak az üzlet székhelye szerinti békéltető testület, hanem ha a lakóhelyünk másik megyében van, akkor ott is megindíthatjuk. A választás joga ebben az esetben teljes egészében a fogyasztóé, a lényeg csupán az, hogy bírósági eljárás ne legyen folyamatban és csak az egyik megyei békéltető testülethez fordulhatunk, tehát párhuzamos eljárásokra nincs lehetőség.

- ▶ Bármilyen az üzlet működésével kapcsolatos észrevételünk, panaszunk van, akkor azt írjuk be a vásárlók könyvébe, nem kell kellemetlenül éreznünk emiatt magunkat.
- ▶ Több ár feltüntetése esetén ragaszkodjunk az alacsonyabb árhoz, ha nem akarják a terméket odaadni, akkor érdemes fényképeket készítenünk az árfeltüntetés módjáról (például a mobiltelefonunkkal).

1.2. Fogyasztói minőségi kifogások és egyéb panaszok

Előfordulhat, hogy a termék a rendeltetésszerű használat ellenére is meghibásodik. A fogyasztó a kijavítás, illetve a csere iránti igényét a forgalmazó által a jótállási jegyen feltüntetett javítószolgálatnál, vagy magánál a forgalmazónál közvetlenül érvényesítheti. Szavatosság esetében a termék forgalmazója az, akit igényünkkel felkereshetünk. Igényeink érvényesítéséhez szükséges az ellenérték megfizetését igazoló bizonylat (számla, blokk), vagy a jótállási jegy.

A forgalmazó a fogyasztó kifogásáról jegyzőkönyvet köteles felvenni a fogyasztói szerződés keretében érvényesített

szavatossági és jótállási igények intézéséről szóló 49/2003 GKM rendelet alapján [ennek egy példánya a fogyasztót illeti meg]. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a vásárlás adatain túl (fogyasztó neve, címe, termék megnevezése, vásárlás ideje) a hiba bejelentésének időpontját, az érvényesíteni kívánt igény megnevezését, valamint azt, hogy a forgalmazó miként kívánja ezt rendezni (kicseréli, javítja a terméket, vagy esetleg szakértői véleményt kér).

Ha a forgalmazó elfogadja a minőségi kifogás jogosságát, úgy a fogyasztó:

- ▶ elsősorban kijavítást vagy kicserélést igényelhet,
- ▶ másodsorban pedig megfelelő árleszállítást kérhet, vagy elállhat a szerződéstől a termék vételárának visszafizetése mellett.

Mint látható akár jótállás, akár szavatosság keretében érvényesítjük igényeinket elsősorban javítást vagy cserét kérhetünk, ha a csere a forgalmazónak a javításhoz képest aránytalan többletköltséget eredményezne, akkor jogszerűen felajánlhatja a termék javítását a csere helyett. Amennyiben a termék javítása és cseréje nem lehetséges, csak abban az esetben kérhetjük a vételár leszállítását vagy annak a visszafizetését.

Amennyiben a forgalmazó nem hajlandó jegyzőkönyvet felvenni, úgy a vásárlók könyvébe tehetünk bejegyzést, illetve panaszunkkal közvetlenül fordulhatunk a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság területileg illetékes felügyelőségéhez.

Előfordulhat, hogy nem kifejezetten minőségi kifogásunk van, azonban az üzlet működését érintően panaszunk volna. Ebben az esetben is a vásárlók könyvébe érdemes bejegyezni azt. A vásárlók ugyanis a vásárlók könyvébe jegyezhetik be az

üzlet működésével kapcsolatos panaszait, bejelentéseiket és javaslatukat. A vásárlót e jogának gyakorlásában megakadályozni vagy befolyásolni tilos. A kereskedőnek meg kell érdeemben vizsgálnia és az intézkedésről harminc napon belül tájékoztatnia kell a bejegyzést tevő fogyasztót. A fogyasztók vagyoni érdekeinek védelmét biztosító szabályok érvényesülésének sérelmét eredményezheti a vásárlók könyvének szabálytalan kezelése, mellyel kapcsolatban panaszbejelentéssel élhet a fogyasztó az áru vásárlásának (szolgáltatás nyújtásának) helye szerint illetékes fogyasztóvédelmi hatóságnál.

Figyeljünk oda arra, hogy jótállás vállalása esetén a forgalmazónak külön kérés nélkül át kell adnia a jótállási jegyet a vásárlónak. Fontos tudni továbbá, hogy a vételár visszafizetése esetén a magyar jogi szabályozás alapján nincs lehetőség levásároltatásra és minden esetben vissza kell adni a teljes vételárat.

1.3. Tipikus tévhit: Garancia és blokkgarancia, illetve három munkanapos csere

Mindenekelőtt érdemes tisztában lennünk néhány alapvető fogalommal, így azzal, hogy **mi a különbség a jótállás („garancia”) és a szavatosság („blokkgarancia”) között.**

A hétköznapi néven garanciaként ismert jótállás elsősorban mint kötelező jótállás vonatkozik az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállásról szóló 151/2003. (IX. 22.) Korm. rendelet mellékletében felsorolt termékekre. A **kötelező jótállás** időtartama ezen termékek esetében **egy év**. Természetesen ennél hosszabb idejű jótállás is vállalható a forgalmazó által, azonban ezen esetekben pontosan kérdezzünk rá, hogy mire is vonatkozik a többletként vállalt jótállás és milyen feltételekkel érvényesíthető az egy évet meghaladó időtartamban.

E termékek tipikusan műszaki termékek, néhány ezek közül a teljesség igénye nélkül:

- ▶ Hűtőszekrény, fagyasztó, kombinált hűtőszekrény
- ▶ Mosógép, centrifuga, szárítógép és ezek bármely kombinációja, mosogatógép, vasalógép
- ▶ Műholdvevő és AM Micro antenna rendszerek és ezek részegységei, televíziók, projektorok, videomagnók 10 000 Ft bruttó vételár felett
- ▶ Rádiók, autórádiók, rádiós ébresztőórák, rádió adó-vevő készülékek, amatőr rádióadók és rádióvevők, műholdas helymeghatározók 10 000 Ft bruttó vételár felett
- ▶ Lemezjátszók, szalagos és kazettás magnók, CD-felvevők és -lejátszók, DVD-felvevők és -lejátszók, egyéni hangrendszerek és ezek tartozékai (keverőasztal, erősítő, hangszóró, hangfal), mikrofonok és fülhallgatók 10 000 Ft bruttó vételár felett
- ▶ Fényképezőgépek, film- és hangfelvevő kamerák, videokamerák és camcorderek, film- és írásvetítők, filmnagyítók, filmelőhívó- és filmfeldolgozó készülékek, fotónyomatatók, film- és diaszkennerek 10 000 Ft bruttó vételár felett
- ▶ MP3 lejátszók, Pendrive készülékek, illetve az ezekhez, valamint a digitális fényképezőgépekhez használatos memóriakártyák 10 000 Ft bruttó vételár felett
- ▶ személyi számítógépek és alkatrészeik, monitorok, nyomtatók, szkennerek 10 000 Ft bruttó vételár felett

Ugyancsak gyakran találkozhatunk a blokkgarancia fogalmával, amely valójában a szavatosságot takarja (nem azonos tehát a garanciával). A szavatosság a vásárlástól számított első hat hónapban gyakorlatilag ugyanolyan védelmet biztosít a hibás teljesítéssel szemben a fogyasztó számára, mint a jótállás

(innen ered a hétköznapi blokkgarancia szóhasználat is). Ezen hat hónapos időtartamban ugyanis a forgalmazónak kell saját költségén bizonyítania, hogy nem történt hibás teljesítés, azaz a termék nem szenved például valamilyen már a vásárlás időpontjában is meglévő rejtett hibában, vagy esetleg a hiba rendeltetésellenes használat következménye.

Ha vita merül fel a hiba keletkezéséről, az üzlet már nem köteles szakvélemény beszerzése céljából megküldeni az árut a fogyasztóvédelmi hatóságnak, azonban a szavatosság esetében 6 hónapig, jótállás esetében a jótállás időtartama alatt a kereskedőt terheli a bizonyítás.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy amennyiben a forgalmazó nem fogadja el a vásárló panaszát, elutasítja az igényét, úgy a vásárló által - esetlegesen - indított bírósági eljárásban a forgalmazónak kell bizonyítania igazát. Fontos tudni, hogy a hiba felfedezésétől számított két hónapon belül közölt kifogást kellő időben közöltnek kell tekinteni.

Ha szavatosság esetén a vásárlástól hat hónap, jótállás esetén a jótállási idő már eltelt, a fogyasztónak kell bizonyítania azt, hogy a hiba már a vásárlás időpontjában is fennállt. A bizonyítást a fogyasztóvédelmi hatóság vagy más akkreditált intézmény által kiadott szakvéleménnyel teheti meg. A szakvélemény költségét (vizsgálati díj, a termék elküldésének postai költsége, stb.) ebben az esetben a fogyasztó viseli, és a kereskedőt legfeljebb bírósági döntés kötelezheti ennek megtérítésére.

Vásárlásaink során sajnos előfordul, hogy a választott termékünk szinte azonnal meghibásodik. Amennyiben olyan termékről van szó, amely az egyes tartós **fogyasztási cikkek**re vonatkozó kötelező jótállásról szóló 151/2003. (IX. 22.) Korm. rendelet mellékletében szerepel, és az igényünket **3 munkana-**

pon belül érvényesítjük, úgy a forgalmazó nem vizsgálhatja a csere előtt, hogy a hiba oka a vásárlást követően keletkezett-e (azaz például gyártási eredetű) köteles azt nyomban kicserélni. **A Legfelsőbb Bíróság álláspontja is az, hogy a meghibásodott fogyasztási cikket a forgalmazó - három munkanapon belüli érvényesítés esetén - köteles kicserélni. A csere feltétele, hogy a hiba a rendeltetésszerű használatot akadályozza. (EBH2007.1744)**

Előfordulhat, hogy valamely ajándékból többet kapunk, vagy esetleg nem tetszik az. Ilyenkor általában megpróbálkozunk azzal, hogy visszavisszük, megpróbáljuk kicseréltetni a terméket. Tévhit ugyanakkor, hogy minden esetben megillet minket a három napon belüli csere joga. A kötelező csere azonban csak a hibás teljesítés esetére (azaz ha a termék rendeltetésszerű használat mellett meghibásodott valamilyen például gyártási hiba folytán) és kizárólag az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállásról szóló 151/2003. (IX. 22.) Korm. rendelet mellékletében felsorolt tartós fogyasztási cikke vonatkozik (így például ha egy ruházati terméket viszünk vissza a vásárlást követő három munkanapon belül azzal, hogy a termék hibás, akkor sem kérhetjük a termék cseréjét, ha az a javításhoz képest aránytalan többletköltséggel jár a forgalmazó számára). Nem szabad tehát figyelmen kívül hagyni, hogy a termék forgalmazója nem köteles a terméket kicserélni, illetve a vételárát visszaadni, ha az hibátlan. Ennek vonatkozásában a joggyakorlat teljesen egyértelmű és konzekvens.

A jótállási jegyen fel kell tüntetni az alábbi adatokat:

- ▶ a forgalmazó nevét és címét,
- ▶ a fogyasztási cikk megnevezését, típusát, gyártási számát, azonosításra alkalmas részeinek meghatározását,
- ▶ a gyártó és - külföldről származó termék esetén - az importáló nevét, címét,

§

-
- ▶ a fogyasztót a jótállás alapján megillető jogokat, azok érvényesíthetőségének határidejét, helyét és feltételeit,
 - ▶ a vásárlás vagy az üzembe helyezés időpontját.

-
- ▶ Amennyiben a termékhez jótállási jegyet kapunk, úgy ellenőrizzük, hogy kitöltötte-e az üzlet megfelelően, ha nem akkor ragaszkodjunk ehhez.
 - ▶ A vásárlást igazoló számlát, bizonylatot gondosan őrizzük meg, még ha szeretteinknek nem is adjuk oda azt a vásárolt ajándékkal. Legyen egy családi mappa, fiók vagy doboz, ahol az összes számlát összegyűjti, így probléma esetén tudni fogja, hol keresse az adott termék számláját, és nem kell az egész házat felforgatni.
 - ▶ A vásárlástól számított hat hónapon túli, vagy a jótállás időtartamán túli szavatossági igény érvényesítése esetében számos kellemetlenséget megspórolhatunk magunknak, ha a forgalmazóval egyeztetjük azt, hogy mely független szakértő véleményét fogadja el szavatossági igényünk megalapozottságának bizonyítására (lehetőleg írásban).

1.4. Mire figyeljünk a karácsonyi vásárlás során?

Nem egyszerű végig gondolni, hogy mire is érdemes figyelni a karácsonyi forgatagban. Túl azon, hogy nem egyszerű kiválasztani a szeretteinknek szánt ajándékot, még nehezebb az, hogy odafigyeljünk a vásárlás apróbb részleteire is. Egy kis odafigyeléssel pedig számos későbbi problémától megkímélhetjük magunkat és szeretteinket.

Az alábbiakban olvasható néhány úgymond arany szabály arra vonatkozóan, hogy mire figyeljünk mégis oda feltétlenül a vásárlás során:

- ▶ Ne szégyelljünk kérdezni a vásárlás alkalmával, minél több információt tudunk a kiválasztott termékről, annál könnyebb lesz a választás, illetve az esetleges későbbi igényérvényesítés is.
- ▶ Kérjünk számlát vagy blokkot, és ellenőrizzük, hogy a jótállási jegyet megfelelően kitöltött-e a forgalmazó, ha nem, akkor ragaszkodjunk ehhez.
- ▶ A számlát, blokkot, illetve a kapott jótállási jegyet gondosan őrizzük meg, még ha szeretteinknek nem is adjuk oda azt az ajándékkal együtt.
- ▶ A szeretteinknek szánt ajándékot próbáljuk ki (vagy próbáljuk fel) mielőtt odaadjuk, ezzel ugyanis számos későbbi kellemetlenséget elkerülhetünk.
- ▶ Ha valamely termékkel kapcsolatban minőségi kifogásunk van, akkor szavatossági és jótállási igényeinket a forgalmazónál és a szerviznél is érvényesíthetjük, mindkét esetben kötelesek felvenni jegyzőkönyvet a minőségi kifogásunkról, melynek egy példányát gondosan őrizzük meg.
- ▶ Javításra minden esetben csak átvételi elismervény ellenében adjuk oda a terméket.
- ▶ Javítás esetén a jótállási jegyre kerüljön rögzítésre a javítás időtartama, hiszen ezzel az időtartammal meghosszabbodik a jótállás.
- ▶ Kötelező jótállás esetén 10 kg-nál nehezebb terméket a használat helyén kell megjavítani, vagy ha ez nem lehetséges, akkor a forgalmazónak kell gondoskodnia az elszállításról.

- ▶ Interneten keresztül, vagy katalógusból történő rendelés esetén a kézhezvételtől számított 8 munkanapon belül visszaküldhetjük a terméket, elállási szándékunkat jelezve a forgalmazónak.
- ▶ Élelmiszerek vásárlása esetén mindig ellenőrizzük a minőségmegőrzési időt, a termék összetevőit, valamint azt, hogy a termék forgalmazója fel van-e tüntetve.

2. Élelmiszerek

2.1. Az élelmiszerek jelöléséről általában

Már hetekkel karácsony előtt egyre nagyobb mennyiségben érhetőek el az élelmiszereket forgalmazó üzletekben a különböző édességek (elsősorban szaloncukrok), húskészítmények, tojás. Ezek megvétele során ugyanakkor érdemes fokozott figyelemmel eljárni, tekintettel arra, hogy az elmúlt évek tapasztalatai alapján számos, elsősorban élelmiszerbiztonsági problémával találkozhattunk az üzletekben. **A problémák egy része nem feltétlenül érinti közvetlenül a fogyasztók egészségét, azonban számos olyan problémát is felfedezhetünk, amelyek orvoslásának az elmaradása a fogyasztók egészségét is veszélyeztetheti.** Éppen ezért kiemelkedően fontos, hogy kellő körültekintéssel járjunk el és tisztában legyünk azzal, hogy melyek az alapvető követelmények, amelyeket a jogszabályi rendelkezések az ünnepek előtt gyakrabban vásárolt termékekkel szemben tanúsítanak.

Figyeljünk oda arra a vásárlás során, hogy az **élelmiszer jelölésén minden esetben fel legyenek tüntetve az alábbi adatok:**

- ▶ az élelmiszer megnevezése
- ▶ az összetevők felsorolása
- ▶ bizonyos összetevők vagy összetevő csoportok mennyisége
- ▶ előrecsomagolt élelmiszer esetén annak nettó mennyisége
- ▶ az élelmiszer minőségmegőrzési időtartamának lejárat dátuma, illetve a mikrobiológiai szempontból gyorsan romló élelmiszer fogyaszthatóságának időpontja
- ▶ a minőség megőrzéséhez szükséges különleges tárolási vagy felhasználási feltételek
- ▶ az élelmiszer előállítójának vagy az Európai Gazdasági Térség valamely államában székhellyel rendelkező forgalmazójának neve vagy cégneve és címe
- ▶ az eredet vagy a származás helye, amennyiben megjelölésének hiánya a fogyasztót megtévesztheti az adott élelmiszer tényleges származása vagy a valódi eredete felől
- ▶ felhasználási útmutató, amennyiben ennek hiányában a fogyasztó nem tudná az élelmiszert megfelelően felhasználni,
- ▶ az 1,2 térfogatszázaléknál több alkoholt tartalmazó italok esetén a tényleges alkoholtartalom térfogatszázalékban, a Magyar Élelmiszerkönyv előírása szerint.

Nem kötelező az összetevők felsorolása a következő termékek esetében:

- ▶ friss gyümölcs és zöldség, beleértve a nem hámozott, nem szeletelt vagy más hasonló kezelésnek alá nem vetett burgonyát
- ▶ szénsavas víz, amelynek jelölésében a szén-dioxid hozzáadását deklarálták
- ▶ erjesztett ecet, amelyet csak egy anyagból állítottak elő, illetve más anyagot nem adtak hozzá

- ▶ sajt, vaj, savanyú tej- és tejszínkészítmények, amennyiben az előállításukhoz a tej eredetű alapanyagon, enzimeken, mikrobatenyészetben, továbbá a friss és ömlesztett sajtól eltérő sajtok esetében az előállításához szükséges étkezési són kívül más anyagot nem használtak fel
- ▶ egyetlen alapanyagból álló élelmiszer, amelynek megnevezése a felhasznált anyaggal azonos, illetve megnevezése alapján a felhasznált anyag jellege egyértelműen azonosítható.

A minőségmegőrzési időt az élelmiszereken ugyancsak meg kell jelölni, de érdemes tudni, hogy az alábbi élelmiszerek esetén mégsem szükséges főszabály szerint a minőségmegőrzési időt megjelölni:

- ▶ friss gyümölcs és zöldség, beleértve a nem hámozott, nem szeletelt vagy hasonló eljárásnak alá nem vetett burgonyát; ez az eltérés nem alkalmazható csírázó magvakra és hasonló termékekre, mint a pl. a hüvelyes növények hajtásaira
- ▶ borok, likőrborok, pezsgők, aromás borok és hasonló termékek, amelyeket nem szőlőből, hanem más gyümölcsből állítottak elő, továbbá a szőlőből vagy szőlőmustból készült italok
- ▶ a 10 vagy annál több térfogat% alkoholt tartalmazó italok
- ▶ üdítőitalok, gyümölcslevek, gyümölcsnektárok és alkoholtartalmú italok, amelyek több mint 5 literes csomagolási egységben közétkeztetés számára készültek
- ▶ sütőipari termékek és cukrászsütemények, amelyek - természetükből adódóan - a gyártást követő 24 órán belül fogyasztásra kerülnek
- ▶ ecet
- ▶ étkezési só
- ▶ szilárd halmazállapotú cukor

- ▶ édesipari termékek, amelyek szinte kizárólag ízesített, illetve színezett cukorból állnak
- ▶ rágógumi és hasonló rágnivaló termékek
- ▶ egyedi adag jégkrémek.

Visszatérően a leggyakoribb problémák az ünnepek során az élelmiszer vásárlással kapcsolatban az alábbiak:

- ▶ Magyar nyelvű jelölés hiánya,
- ▶ A termék megnevezése nem kellően egyértelmű
- ▶ Összetevők felsorolása hiányzik
- ▶ A minőségmegőrzési idő feltüntetése nem megfelelő
- ▶ A gyártó vagy forgalmazó neve, címe hiányos kerül megjelölésre
- ▶ A jelölés a kis betűméret, vagy éppenséggel a betűszín rossz megválasztása miatt nehezen olvasható
- ▶ A gyűjtőcsomagolásból egyedileg értékesített szezonális termékek jelöletlenek
- ▶ A visszahajtott és lehegesztett csomagolóanyag eltakarta a termék jelölését
- ▶ Az édesipari termékkel összecsomagolt játék CE megfelelőségi jelölése hiányzik

Minden esetben figyeljünk oda az alábbiakra vásárlás során:

- ▶ Az élelmiszer csak akkor hozható forgalomba, ha jelölése magyar nyelven, közérthetően, egyértelműen, jól olvashatóan tartalmazza az élelmiszer-jelölési előírásokban meghatározott információkat (kiváltképpen gyakoriak az elmúlt évek tapasztalatai alapján a húsipari termékekkel kapcsolatos problémák)
- ▶ A csokoládé megnevezésű terméknel az összetételi jellemzők alapján igazolható legyen, hogy a termék valóban csokoládé

- ▶ A kötelező feliratok ne legyenek elrejtve a fogyasztók előtt (például: behajtott csomagoló anyag, a jelölésre ráragasztott címke stb.)
- ▶ Gyűjtőcsomagolásban árusított termékek egyedi jelölése megvalósuljon
- ▶ Játékokkal összecsomagolt édesipari termékekre vonatkozó termékek megfelelő jelölése megvalósuljon

2.2. Tojás vásárlása

A kiskereskedelemben az értékesítési céllal bemutatott vagy értékesítésre felkínált tojásokat minőség és súly szerinti kategorizálásuknak megfelelően, továbbá szükség esetén hűtött vagy tartósított jellegük szerint el kell különíteni. A minőségi és súlykategóriát, valamint annak tényét, hogy a tojásokat hűtötték vagy tartósították, a vásárló számára tisztán és félre nem érthetően, jól látható módon fel kell tüntetni. Tojások ömlesztett árusítása esetén pedig fel kell tüntetni a tojások osztályozását végző csomagolóközpont azonosító számát, illetve import esetén azt a harmadik országot, ahonnan a tojás származik, továbbá a kategorizálás dátumát.

A tojásokat minőség szerint egyébként a következőképpen kell osztályozni:

- ▶ A. osztály vagy „friss tojás”
- ▶ B. osztály vagy „másodosztályú, illetve tartósított tojás”
- ▶ C. osztály vagy „gyenge minőségű, élelmiszer-ipari hasznosításra szánt tojás”.

A gyűjtőcsomagolások és a fogyasztói csomagolások külső felületén tisztán látható és olvasható módon kell feltüntetni a következőket:

- ▶ a tojást csomagoló vagy csomagoltató vállalkozás neve vagy cégneve és címe; a név, a cégnév vagy a vállalkozás által használt védjegy, amely lehet több vállalkozás által közösen használt védjegy is, csak akkor tüntethető fel, ha nem tartalmaz e rendelettel ellentétes megfogalmazást a tojás minőségével vagy frissességével, a termeléséhez használt baromfitartási típussal vagy a tojás eredetével kapcsolatban
- ▶ a csomagolóközpont azonosító száma
- ▶ a minőségi és súly szerinti kategória (az A. osztályú tojás jelölhető önmagában az „A. osztály” kifejezéssel vagy az „A.” betűvel vagy a „friss” szó feltüntetésével együtt)
- ▶ a csomagolt tojások száma
- ▶ a csomagolás dátuma
- ▶ a hűtött vagy tartósított tojás esetében a hűtésre vagy a tartósítás módjára vonatkozó jelölések, kódolatlan formában.

A gyűjtő- és fogyasztói csomagolás belső vagy külső felületén tartalmazhatja a következő pótlólagos információkat is:

- ▶ az értékesítési ár
- ▶ a kiskereskedelmi igazgatási és/vagy raktári ellenőrzési kód
- ▶ egy vagy több további dátum annak érdekében, hogy a fogyasztót további információval lássák el
- ▶ különleges raktározási körülményekre vonatkozó adatok
- ▶ reklámszövegek vagy jel, feltéve hogy azok tartalma és megjelenítési módja nem téveszti meg a vevőt.

Fontos továbbá azt is tudni, ha piacon szeretnénk vásárolni, hogy a kistermelő **egészséges állattól származó, friss, ép, nem repedt, nem törött, szennyeződéstől mentes tojást** árusíthat. Keltetett, mosott, főtt tojás nem értékesíthető. A tojást

értékesítésig és felhasználásig tiszta, hűvös, száraz, jól szellőző, napfénytől védett helyen kell tárolni, a tojásokat a tojásrakást követően, 21 napon belül kell értékesíteni.

A megvásárolni kívánt tojás gyűjtőcsomagolását gondosan vizsgáljuk meg, győződjünk meg arról, hogy:

- ▶ a tojás minőségmegőrzési ideje nem járt-e le, vagy nem túl közeli-e annak a lejárta
- ▶ ha piacon vásárolunk tojást, akkor győződjünk meg annak az épségéről, hogy nem repedt-e meg a tojás héja, vagy esetleg nem törött-e az el
- ▶ lehetőleg ne vásároljunk piacon, kistermelőtől főtt festett tojást (ennek az értékesítése kifejezetten tilos)

2.3. Halvásárlás

A hal a „halak” állatrendszertani osztályba tartozó állatfaj. A hal halászat útján kerül az üzletbe, illetve végső soron a fogyasztókhoz. A halászat a hálnak megengedett módon és eszközzel halászati vízterületen történő fogása, illetve gyűjtése, továbbá a hal tenyésztése, tartása és telepítése, valamint a hal és élőhelyének védelmét szolgáló tevékenység. Mint látható a **halászat módja sokféle lehet, akárcsak az üzletbe került hal minősége és feldolgozási módja is.** Lehet a hal például friss, fagyasztott, gyorsfagyasztott, konzerv egyaránt. Megvásárolhatjuk üzletben, vásáron vagy piacon egyaránt. Fontos tudni azonban, hogy vásáron, piacon, vásárcsarnokban a hal csak külön az erre rendelt helyen árusítható, egyébként ne vegyük meg az árus által alkalmi vételként kínált úgymond egyszeri fogást.

A halat legtöbbször halászléként, megsütve vagy rántva fogyasztják karácsonykor. A vásárlás során ugyanakkor érdemes odafigyelni néhány dologra, mielőtt szeretteinknek tálandó pénzt aduk ki a halért:

- ▶ a friss hal kopoltyúja piros, ha fehér akkor éljünk a gyanúval, hogy már nem friss
- ▶ az olyan hal már valószínűleg nem friss, amelyen nem érezni az iszap, víz vagy a tenger szagát
- ▶ ha a hal külseje nem ép, fényes és tiszta, hanem horzsolásokkal, sérülésekkel teli, akkor a halat zsúfolt akváriumokban nevelték, vagy egyébként nem megfelelően tárolták
- ▶ a szakadozott úszó, borzolt pikkely akár bakteriális fertőzésre is utalhat
- ▶ a lefagyasztott hal mindig veszít a minőségéből, ha pedig helytelenül került lefagyasztásra, akkor külleme is megváltozhat (például szokatlanul foltos lesz)

2.4. Húskészítmények

A húskészítmények előállításához, a vonatkozó jogszabályoknak, ajánlásoknak, ezek hiányában a szokásos jó üzemi, kereskedelmi gyakorlatnak megfelelő minőségű összetevők használhatók fel.

Fontos megjegyezni, hogy a húskészítmény nevének elegendően pontosnak kell lenni, hogy tájékoztasson a készítmény valódi jellegéről, és megkülönböztethető kell, hogy legyen a vele összetéveszhető termékektől.

A füstölt termékek megnevezésében például a „hagyományosan füstölt” „füstölt” vagy „füst íz” kifejezésekkel kell utalni a füstölt íz elérésének módjára. Érdemes ugyanis tudnunk, hogy a hús-

ipari termékek füstölt ízének eléréséhez különböző technológiákat alkalmaznak:

- ▶ A hagyományos füstölés olyan művelet, amelynek célja keményfa közvetlen elégetéséből származó füstben a húskészítmények füstölt ízének kialakítása és az eltarthatóság növelése, a termék jellegének megfelelően hideg vagy meleg füsttel.
- ▶ Ettől eltérő módszer, ha a füstaromát a húskészítmény felületére viszik, majd megfelelő hőmérséklet és időtartam alkalmazásával a felületre rászárítják (füstölés).
- ▶ A füst ízesítés pedig olyan művelet, melyben a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelő füstaromát a húskészítménybe juttatják (bekeverés, injektálás stb.).

Érdeemes lehet továbbá azzal is tisztában lenni, hogy a hústermékek esetében különböző érlelési és pácolási technológiák is alkalmazhatóak:

- ▶ Hagyományos érlelés esetén a húskészítmények megfelelő kémiai összetételét és ízanyagait érlelés-gyorsító nélkül, elsősorban a szárításhoz kapcsolódó, vízakaktivitás csökkentéssel járó technológiai folyamatok összességével érik el. Hagyományos pácolás esetén pedig a húskészítményt tartósítás, íz- és színekialakítás céljából nitriteket és/vagy nitrátokat, konyhasót és más összetevőket tartalmazó oldatba merítik, vagy felületüket ezen anyagok keverékével bedörzsölik és pácérettségig érlelik.
- ▶ Gyorsérlelés esetén olyan mikrobiológiai vagy kémiai eredetű anyagok alkalmaznak, amelyek elősegítik a húskészítmények szabályozott, a hagyományosnál gyorsabb érlelését. Gyorspácolás esetén pedig a húskészítmény egyes alapanyagaiba íz- és színekialakítás céljából nit-

riteket, nitrátokat, konyhasót és más összetevőket tartalmazó páclevet injektálnak és/vagy vákuum alatt vagy anélkül a szöveti részekbe juttatnak.

Nyilvánvalóan elvárható követelmény, hogy az eltérő alkalmazott technológiának megfelelően a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapjon arról, hogy milyen technológiával készült a vásárlásra kerülő termék.

A húsipari termékek csomagolásával kapcsolatban számos fogyasztóvédelmi szempontból releváns problémával találkozhatunk az üzletekben:

- ▶ A címkéről lemarad a termék pontos megnevezése
- ▶ Az összetevők felsorolása hiányos vagy egyébként nem megfelelő
- ▶ A felhasznált összetevők egy része nem egyezik meg a specifikációban egyébként feltüntetett összetevőkkel
- ▶ A jelölés nem tartalmazza egyértelműen, hogy a feltüntetett cég gyártó, vagy forgalmazó
- ▶ A kereskedők a csomagolatlan nyers, füstöléssel, érleléssel tartósított húskészítményeket nem a jogszabályban és a gyártó által meghatározott körülményeknek megfelelően tárolják

A megvásárolni kívánt húskészítmény címkéjét gondosan vizsgáljuk meg. Már a címkéből is számos dolog kiderülhet, így több dolgot is érdemes szem előtt tartani:

- ▶ Olyan terméket semmilyen esetben ne vásároljunk meg, amelyen nem kerültek feltüntetésre a termék gyártójának, forgalmazójának adatai
- ▶ Nézzük meg, hogy a vásárolni kívánt termék valóban füstölt-e

- ▶ Amennyiben valamely összetevő kapcsán kérdésünk van, vagy esetleg úgy véljük, hogy a termék nem a címkén feltüntetettnek megfelelő összetételű szemrevételezés alapján, akkor mindenképp először kérjük az üzletben dolgozó alkalmazottak segítségét
- ▶ Amennyiben nem sikerül valamely vitás helyzetet tisztázni, vagy az üzlet működésével kapcsolatban vannak észrevételeink, akkor kérjük a vásárlók könyvét és írjuk bele panaszunkat, vagy forduljunk az illetékes hatósághoz

2.5. Csokoládé, szaloncukor

A csokoládé olyan termék, amely kakaótermékekből és cukrokból készül, legalább 35% összes kakaó szárazanyagot tartalmaz, ebből legalább 18% a kakaóvaj és legalább 14% a zsírintes kakaó szárazanyag.

A gyártók a táblás termékek széles választékát kínálják évről évre. Előállítanak termékeket tejszokoládéból, csokoládéból (étcsokoládé), fehér csokoládéból, töltött csokoládéból készült, általában 80 g, 100 g vagy 200 g-os kiszerelésben. Fontos kiemelni azonban, hogy a táblás áruk között megtalálhatók a különböző kakaós masszák, kakaós tejmasszák, fehér és színes bevonómasszák is, amelyek gyártásához növényi zsírt használnak fel. Egyes vélemények szerint az édesiparban is gyakran használt pálmaolaj nagy arányban tartalmaz káros zsírsavakat, ezért ha tehetjük, kerüljük a pálmaolajjal készült termékeket.

Mindenképpen megjegyzendő, hogy a töltetlen csokoládé (étcsokoládé), tejszokoládé és fehér csokoládé azonban késztermékre számítva legfeljebb 5%-ban tartalmazhat nem kakaóvajból származó növényi zsiradékot. Ellenkező esetben

a termék megnevezése hibás, mert összetétele alapján nem nevezhető csokoládénak. Elfogadható azonban az a gyakorlat, hogy az 5%-nál több nem kakaóvajból származó növényi zsíradékot tartalmazó terméket csokoládénak (étcsokoládé), tejcsokoládénak és fehér csokoládénak nevezik, azonban ekkor a termékre vonatkozó tájékoztatóban fel kell tüntetni, hogy az „kakaóvajhoz adott növényi zsírokat tartalmaz”.

A szaloncukor a karácsonyi ünnepkörhöz kötött, hagyományos termék, amely meghatározott szem-nagyságú, két végén rojtozott selyempapírba és színes alufóliába vagy fóliába vagy fémgőzölt fóliába, pillangós zárással, szemenként csomagolt édesipari készítmény. **Fontos, hogy a kiszáradás megakadályozására és az élvezeti érték növelésére a szaloncukorszemeket védőbevonattal (kandiszréteg vagy csokoládé-, illetve egyéb bevonat) lássák el.**

Többféle szaloncukorral is találkozhatunk a boltokban karácsony előtt:

- ▶ **Kandírozott szaloncukor:** olyan szaloncukor, amelynek korpusza cukorkristály réteggel (kandisz) van bevonva.
- ▶ **Mártott szaloncukor:** olyan szaloncukor, amelynek korpusza ét-, tej- vagy fehér csokoládéval, illetve kakaós, kakaós tej vagy fehér bevonómasszával van bevonva. A bevonat aránya legalább 20%.
- ▶ **Töltött (formázott) szaloncukor:** olyan szaloncukor, amelynek külső része ét-, tej- fehér csokoládé- vagy bevonómassza. A burok aránya a termék összes tömegének legalább 25%-a.

2.6. Tejtermékek

Karácsonykor ugyancsak jellemző a különböző tejtermékek fogyasztása is. **A tej kizárólag az egy vagy több fejésből nyert tőgyváladék.** Fontos tudnunk, hogy ebből alkotó részeket sem kivonni, sem pedig hozzátenni nem lehet. Megengedett azonban a zsírtartalom megváltoztatása, valamint bizonyos fizikai kezelés, illetve bizonyos kémiai összetételbeli változtatás, amely természetes tejalkotóelemek hozzáadására és (vagy) kivonására vonatkozik.

Tehéntejből gyártott termék esetén nem kötelező a tehéntejre utalás. Amennyiben utalás történik, akkor elegendő a „tej” szó használata. **Nem tehéntejből gyártott termék esetén azonban a megnevezésben utalni kell a felhasznált tejfélésegre** (pl.: „ízesített tejkészítmény kecsketejből”), ha a tejösszetevő kizárólagosan a jelölt állatfaj tejből származik.

Mindenképpen érdemes odafigyelni arra, hogy a „reggeli ital” nem tej. Az ilyen termékek esetében a tej szó feltüntetése a terméken kifejezetten tilos. Hasonlóképpen fontos, hogy a szójaféhérjét tartalmazó termékek sem nevezhetők szójatejnek, legfeljebb csupán szójaitalnak.

A tejtermékek is kizárólag tejből, illetve olyan az előállításukhoz szükséges anyagokból készülhetnek, amelyek nem valamely tejalkotó teljes vagy részleges helyettesítését szolgálják.

Érdemes minden esetben meggyőződni az alábbiakról:

- ▶ a termék amit megvásárolunk valóban tej-e vagy csupán valamilyen tejszerű ital
- ▶ a tejtermékként megjelölt termék a leírt összetétele alapján valóban tejből készült-e

3.1. Népszerű műszaki termékek karácsonyor

Régóta tartó tendencia, hogy az év végi ünnepi időszakban rendkívül megnő a kereslet a műszaki cikkek iránt. Nem csupán az ajándékozási kedvnek köszönhető ez, hiszen ilyenkor többen nem csak szeretteik, de a saját örömeikre is vásárolnak. **Minden szezonnak megvannak a maga slágertermékei.** Néhány évvel ezelőtt még a plazmatévét, a DVD lejátszó és a digitális fényképezőgép volt az álmok netovábbja, ezt követte az MP3 lejátszó őrület, a lapos HD televíziók megjelenése, a notebook és a közismert játékkonzolok diadalmenete. A nagyobb áruházak már kora ősszel tudják, mely termékeket kapkodják majd a vásárlók, és javában folyik a készletek feltöltése. **Az idei évben minden bizonnyal a netbook-ok, a set-top-boxok, a TFT technológiás monitorok és televíziók, valamint az érintőképernyős telefonok lesznek az úgymond „befutók”.**

3.2. A set-top-box

A digitális televíziózás elterjedésében – ha nem is nevezhető hazánk élvonalának – jelentős lépés következik 2009 decemberében. Várhatóan újabb adók kezdik meg a digitális sugárzást, és így már az ország legnagyobb részén foghatóvá válik a digitális adás, ezzel együtt hét televíziós csatorna, ebből három HD minőségben. **2012. január 1-től pedig végleg megszűnik majd az analóg sugárzás** és felváltja a több televíziós csatornát, jobb hang- és képminőséget nyújtó korszerű digitális „DVB-T” sugárzás. A változás első sorban azokat a háztartásokat érinti, melyek jelenleg csak szoba- vagy tetőantennával televízióznak. Ők a jövőben jobb minőségben, a mainál sokkal változatosabb műsorkínálathoz jutnak.

2009 novemberi állás szerint Budapest, Kab-hegy és Szentes vételkörzetében van lehetőség a digitális adás vételére. Az év végére az ország több, mint 2/3-án lesz elérhető a digitális sugárzás. A technológia számos újdonságot, többletszolgáltatást tesz lehetővé, például: elektronikus műsorújság, feliratozás több nyelven, műsor rögzítése, nagy felbontású HD adások vétele (a set-top-box fajtájától és tulajdonságaitól függően).

Régebbi, MPEG-4-es kódolást nem ismerő TV-k esetében a földfelszíni digitális adások vételéhez jelátalakító, adapterre (STB) van szükség. Ezt többféle konstrukcióban és kivitelben lehet beszerezni. **A digitális adás vételéhez tehát nincs szükség új televízió vásárlására, a set-top-box segítségével a hagyományos TV-k is alkalmassá tehetők a digitális vételre.** Ezek a készülékek technikai tudásukat nézve igen széles skálán mozognak, az alapvető funkcióktól kezdve akár a műsor rögzítésére, megállítására és visszajátzására is képesek. A digitális műsorszórás lebonyolítására kiírt pályázatot megnyerő cég a hatósági szerződés alapján köteles a felhasználók, illetve az előfizetők számára biztosítani, hogy egy összegben vagy kedvezményes módon digitális vevődekóderet vásárolhassanak közvetlenül tőle, vagy megbízottjától. A cég köteles továbbá a digitális vevődekóderet részletfizetéses konstrukcióban kiskereskedelmi forgalomba hozni oly módon, hogy a vevődekóder áfával növelt árának egyes részletei, beleértve a kezdő részletet is, nem haladhatják meg a mindenkori minimálbér 1 százalékát.

Ha mégis új készülék beszerzése mellett döntünk, figyeljünk rá, hogy az MPEG-4 kódolást ismerő, a DVB-T vételt lehetővé tevő HD (nagy felbontású) készüléket vásároljunk.

Az ingyenes földfelszíni digitális adások vételéhez nincs szükség erre STB-re, amennyiben a televíziónk MPEG-4 kódolást ismerő, beépített digitális vevővel (DVB-T tunerrel) rendelkezik.

Az MPEG-2-es kódolást ismerő készülékek csak STB-vel alkalmasak az ingyenes digitális földfelszíni adás vételére. Azok tehát, akik korábban arra számítottak, hogy az MPEG-2-es készülékük alkalmas lesz a digitális adás vételére, kénytelenek lesznek beszerezni egy STB-t, ha szeretnék élvezni a digitális adás előnyeit. Ezen kívül szükség van jó minőségű szoba- vagy tetőantennára. Elképzelhető, hogy egyes régebbi ún. „Yagi” antennák a kívánt vételi szintet már nem tudják elérni. A hazai DVB-T műsorsugárzás az UHF frekvenciasávban, a 21-69-es csatornákon (470-862 MHz) zajlik, ezt fontos szem előtt tartani a megfelelő antenna kiválasztásakor. Érdeemes legalább 10-12 dB nyereséget biztosító antennát választani, ehhez kérjük szakértő, vagy az üzlet alkalmazottjának segítségét. A technológia sajátosságából ered, hogy szobaantennával valószínűleg csak az adótornyok közelében lehetséges a megfelelő minőségű vétel.

A „HD Ready” jelzés általában az 1280x720, illetve 1366x768 felbontású televízió készülékeket jelöli. A „full true HD” jelölést az 1920x1080-as felbontású készülékeken alkalmazzák, ezekkel kapcsolatban nem árt tudni, hogy csak akkor éri meg az igen borsos árakat, ha túlnyomórészt HD műsorokat nézünk, mert a nem HD műsorok képalkotása ezen a felbontáson már nem túl szép, jobban látszanak a hibák.

- ▶ A készülékek kereskedelmi forgalomban kaphatók, érdemes olyat vásárolni, amely el van látva az úgynevezett MinDigTV emblémával.

3.3. TFT monitorok és televíziók

A modern technológia előnyeit mindannyian szívesen élvezzük a mindennapokban. Épp ezért kiváló ajándék egy vékony TV, vagy monitor. A kép éles és tiszta, maga a készülék pedig könnyű és

jóval kisebb helyet foglal, mint a méretes „CRT” elődök. Sajnos az új technológia a számos előny mellett – ahogy az lenni szokott – hátrányokat is hordoz magában. **A TFT kijelzők egyik legnagyobb hátulütője, egyben a forgalmazók és vásárlók rémálma az ún. pixelhiba.**

A TFT monitorok képei milliányi apró világító ledből állnak össze. A ledek alapszínek szerint csoportokat alkotnak, így a parányi csoportok szinte minden színt képesek előállítani, nagy számuk miatt pedig homogén képnek látjuk az apró világító pontok halmazát. Alapvető különbség a hagyományos katódsugárcsőes monitorok és az LCD/TFT képernyők között, hogy az előbbiek esetében egyetlen elektron cső állítja elő a képet, annak meghibásodása kihatással van a teljes képernyőre, míg az új technológiával készült kijelzők esetén **egy-egy led hibája még nem teszi használhatatlanná a készüléket, legfeljebb az esztétikai élményt rontja el.** Mivel egy ilyen hibás tranzisztor cseréje nem lehetséges, az egyetlen megoldás a készülék cseréje lehet.

Szükséges tehát eldönteni, hogy milyen volumenű legyen az a hiba, amely már a fogyasztó számára lényeges kényelmetlenséggel jár és akadályozza a termék rendeltetészerű használatát. **A pixelhibák elfogadhatósági szintjének meghatározásánál az ISO 13406 Class II nemzetközi szabványt kell alapul venni.** A szabvány ugyan nem kötelező erejű, de jó tudni, hogy a legtöbb forgalmazó elfogadja és a jogalkalmazás is támaszkodik rá vitás ügyekben. **A szabvány több különböző hibát definiál:**

- ▶ **Mindig fényes pixel:** folyamatosan fehéren világít, színbeállításoktól függetlenül
- ▶ **Halott pixel:** folyamatosan fekete, színbeállításoktól függetlenül

- ▶ **Csoporthibás pixel: a három alapszín valamelyike folyamatosan világít vagy nem világít**

A szabvány négyféle osztályba sorolja az LCD-monitorokat, melyek közül az I-es osztályú a legszigorúbb, ez nem enged egyetlen hibás képpontot sem, az ilyen termékekből azonban viszonylag szűk a kínálat a hazai piacon. A Class II-es osztályba tartozik a jelenleg kapható készülékek túlnyomó többsége, e termékek vonatkozásában már engedékenyebb a szabályozás, bizonyos mennyiségű pixelhiba még normálisnak minősül.

Az ún. „Class II” szabvány egy 1028x768 felbontású kijelzőn 1 világos, 1 sötét, illetve 3 színes hibás pixelt engedélyez. Nem árt tudni, hogy a szabvány egymillió képpontra vonatkoztatva határozza meg a hibalehetőségeket, tehát minél nagyobb felbontású a kijelző, annál több hibás pixel, vagy csoporthibás pixel engedhető meg. Akad gyártó, amelyik garanciát vállal a három napon belül jelzett pixelhibák esetére, és akad, amelyik többletköltség terhe mellett nyújt ilyen esetekre is kiterjedő garanciát. A műszaki termékekre vonatkozó három munkanapos cserelehetőség azonban nem áll fenn azokban az esetekben, amikor a pixelhiba a szabvány által meghatározott értéken belül marad.

Amit érdemes a vásárlás előtt megtenni:

- ▶ Tájékozódjunk a kiválasztott termék gyártójának hibás pixelekkal kapcsolatos álláspontjáról (dead pixel policy)
- ▶ Ha módunkban áll, ilyen terméket interneten keresztül rendeljünk, hiszen a távollevők között kötött szerződések szabályai alapján nyolc munkanapon belül indoklás nélkül elállhatunk a szerződéstől, függetlenül a hibás pixelek számától.
- ▶ Lehetőleg vizsgáljuk meg alaposan a kiválasztott terméket, kérjük meg az eladót, hogy teljesen sötét és

teljesen fehér képet jelenítsen meg a kijelzőn, mert tapasztalatok szerint a pixelhibák döntő többsége már általában az első használatkor jelentkezik, a használat során jóval ritkábban következnek be meghibásodások.

- ▶ Ha megtagadják a kipróbálás lehetőségét, inkább keressünk másik üzletet
- ▶ Keressük az ismertebb, jó minőséget nyújtó gyártókat
- ▶ Bár ajándékot nem illik előre kibontani, ebben az esetben tegyünk kivételt, próbáljuk ki a készüléket, mielőtt a falá tesszük.

3.4. Mi mit jelent: Mp3, Mp4, Mp5 lejátszók

A hordozható zenelejátszók nem a XXI. század találmányai. Az 1980-as években kezdett tömegesen elterjedni a sétáló zenehallgatás, akkor még igen drága, elemmel működő kazettás zsebmagnók formájában. A 90-es években a CD lemezek lejátszására is alkalmas kütyük voltak a favoritok, majd nagyjából az ezredfordulóval kezdetét vette az MP3 lejátszók sikerkorszaka. Ezek a kis készülékek sokkal kevesebb energiát igényelnek, legtöbbjük saját akkumulátorral rendelkezik, így használatuk nem jár folytonos elemcserékkel, ez pedig környezeti szempontból sem elhanyagolható körülmény. Főként a fiatal korosztály körében tettek szert osztatlan népszerűsége ezek a zenelejátszók.

Az első Mp3-as lejátszók főként a nevüket is adó fájlformátumok lejátszására voltak képesek, az azóta eltelt időben jelentős fejlődés zajlott le a mobil zenedobozok piacán. Eleinte már az is nagy szó volt, ha több formátummal is megbirkózott a ketyere, majd generációs ugrás következett: az egyre nagyobb és színesebb kijelzők már képek, sőt videó klipek megjelenítésére is alkalmassá váltak. Az idei karácsony pedig ezen a területen

is hoz újdonságot: megjelentek az MP5 lejátszók. Az Mp3 és Mp4 elnevezések még fájlformátumokat is takarnak, az Mp5 esetében már nem erről van szó, mindössze a készülékek új generációját kívánták a gyártók e megnevezéssel érzékeltetni. Az Mp4-ek számos előnyük ellenére szinte kivétel nélkül mind ugyanazzal a fogyatékossgal küzdenek: viszonylag szűk az általuk kezelt formátumok köre és viszonylag kis kijelzővel készültek, alkalmasak ugyan hosszabb filmek nézésére, de az élvezhetőség területén még hagynak kívánni valót maguk után. A gyártók – felismerve a fogyasztói igényt – elkötelezték magukat egy olyan készülékgeneráció piacra dobása mellett, ami **a legtöbb formátummal elboldogul, intelligensen optimalizálja a feltöltött tartalmakat** a készülék kijelzőjéhez, és az esetleg hardveresen nem ismert kódolásokat egy számítógépes program segítségével a saját „nyelvére” fordítja. **A kívánatos kijelzőméretet 2,5” körül határozták meg.** Ezen kívül egyes típusok fényképezőgéppel, GPS vételi lehetőséggel és egyéb kiegészítő funkciókkal is fel lesznek vértelve.

A típusok és formátumok mellett fontos odafigyelni a vásárlás során egy potenciális veszélyre is, a halláskárosodásra. Az utóbbi években e termékek rendkívül elterjedté váltak az Európai Unióban, egyes becslések szerint **100 millióra is tehető azoknak a száma, akik napi rendszerességgel élvezik a zenehallgatás ezen formáját.** Ijesztő, hogy közülük minden tizedik fogyasztó úgy hallgat zenét, hogy hallását maradandó károsodás veszélyének teszi ki. Az EU illetékes szervei ezért lépésekre szánták el magukat, és vizsgálatokat, tanulmányokat készítettek annak kiderítésére, hogy milyen feltételek fennállása esetén jelenthet veszélyt a zenelejátszók használata.

Megállapításra került, hogy **alapvetően két probléma van.** Az egyik, hogy **a használat gyakran zajos helyen, buszon vagy vonaton történik, és itt az alapzaj elnyomása érdekében**

hajlamosak vagyunk feljebb tekerni a hangerőt. A fogyasztók védelme érdekében ezért az EU szeretné elérni, hogy a gyártók építsenek be alapértelmezett hangerő-beállítást lejátszókba a halláskárosodás elkerülése érdekében.

A másik probléma a huzamos használatban rejlik. A fülbe dugható hangszórók igen könnyen okozhatnak akár maradandó károsodást is. Ha az 1-2 méter távolságra tartott headset hangját tisztán, kivehetően halljuk, az a fülbe dugva már káros hangerő. Az EU által elkészített tudományos tanulmány azt is megállapította, hogy tartós halláskárosodást okozhat, ha hosszú időn keresztül nagy hangerőn hallgatunk zenét ezeken a hordozható készülékeken.

A jövőben a gyártóknak nemcsak alapértelmezett hangerő-beállításról kell gondoskodniuk, hanem arra is figyelmeztetniük kell a fogyasztókat, hogy a biztonsági határértékek túllépése veszélyes. Erre valószínűleg a kijelzőn megjelenő piktogram, vagy készülékcímke formájában kerül sor. A jelenlegi szabályok azt írják elő, hogy a használati útmutatóban utalni kell a veszélyre.

MP5 lejátszó vásárlása esetén érdemes picit jobban odafigyelni:

- ▶ **Vásárláskor mindenképp érdemes szem előtt tartani, hogy ezek a készülékek igen érzékeny, mikroelektronikai technológiával készülnek, óvatos kezelést igénylenek, használatuk során kerülni kell a szélsőséges hőmérsékleti és fizikai behatásokat.**
- ▶ **Azt is érdemes jó előre eldönteni, hogy mire szeretnénk használni. Semmi értelme jelentős kiadással terhelni a pénztárcánkat, ha csupán munkába/iskolába menet hallgatjuk napi 1-2 órát, de filmet nem nézünk rajta,**

mert a drága technológia nem éri meg az árát, ha nem használjuk ki.

- ▶ Azt is érdemes figyelembe venni, hogy egy ilyen új készülék kompatibilis-e a számítógépünkkel, hiszen az esetek legnagyobb részében a PC-ről tudjuk tartalommal megtölteni a lejátszót. Gyakran előfordul, hogy egy több éves számítógép nem, vagy csak igen lassan képes adatokat átvinni a jóval újabb csatlakoztatott eszközre. Itt első sorban a támogatott USB szabványnak van jelentősége, új lejátszók szinte csak USB 2.0 szabványt igényelnek, és az új USB 3.0 szabvány elterjedése is az idei ünnepektől várható.
- ▶ Az egyik igen sarkalatos kérdés a memória, illetve annak bővíthetősége. Előfordul, hogy elsőre remek vételnek tűnik a készülék, és csak később derül ki, hogy a memória igencsak kevés, a bővítés pedig nem, vagy csak több ezer forintos költséggel oldható meg. Ha filmet is akarunk nézni, ajánlatos legalább 4 GB memóriával számolni. Ha van már otthon memóriakártyánk, próbáljunk olyan készüléket venni, ami kompatibilis a meglévő kiegészítőnkkel.
- ▶ Bármilyen lejátszó vásárlása mellett döntünk, lehetőleg válasszunk olyan terméket, melynek vételára 10.000 Ft feletti, mert így jogszabálynál fogva egy év kötelező jótállás is vonatkozik rá. (Függetlenül a forgalmazó, vagy a gyártó saját garanciájától)

3.5. Netbook: kicsit számítógép, kicsit laptop, egy kicsit egyik sem

A netbook ideális ajándék és jó választás lehet, ha pontosan tudjuk, kinek és milyen használatra szánjuk.

A netbookok elterjedése két okra vezethető vissza. Az egyik, hogy az internetes alkalmazások sokak számára a számítógép fő felhasználási területévé léptek elő. Nem szorul külön magyarázatra az a tény, hogy a webes böngészés, a csevegőprogramok futtatása és az elektronikus levelezés vagy a szövegszerkesztés nem igényel olyan hardverkiépítést, mint egy komolyabb játék, vagy grafikus alkalmazás. Ráadásul épp ezek a felhasználási területek jelentősek a mobilitás szempontjából.

A másik ok a notebookok/laptopok viszonylag magas áraiban keresendő. Igény mutatkozott a felhasználók részéről egy olyan mobil készülék iránt, ami olcsó, alkalmas az alapvető netes és irodai alkalmazások futtatására, emellett kis helyen elfér és kitölti a PDA-k és laptopok közötti piaci rést.

A netbookok hardveres teljesítménye többnyire alulmúlja az asztali gépek, vagy a középkategóriás notebookok szintjét. Ez nem is baj, hiszen nem arra tervezték őket, hogy felvegyék a versenyt nagyobb testvéreikkel. Ebből következően viszont bizonyos felhasználási célokra nem igazán alkalmasak.

Érdeemes tudni néhány fontos tulajdonságukról:

- ▶ A kijelző mérete 9-11" között mozog, ez megfelelő pár órás használatra, szövegolvasásra, internetes szörfözésre, de kifejezetten megterhelő, ha valaki hosszabb időn keresztül dolgozik rajta. Ezért nem igazán alkalmasak céljára, vagy családi gépnek. Hasonló árért – használtan ugyan – de szinte minden igényt kielégítő családi asztali gépet vásárolhatunk megfelelő monitorral, ami a legújabb játékokon kívül szinte minden otthoni felhasználásra alkalmas (filmnézés, zenehallgatás, régebbi játékok, internet).
- ▶ Wifi kapcsolódási lehetőség feltétlenül legyen benne, mert egy külső adapter nem túl olcsó és nem is

praktikus, a netbook lényege pedig épp az, hogy utazás közben bármikor könnyedén „levadásszunk” egy-egy utunkba eső hotspotot.

- ▶ A netbookok többnyire nem rendelkeznek optikai meghajtóval, az így tárolt adatainkhoz tehát csak külön külső meghajtóval, vagy egy másik számítógép és pendrive közbeiktatásával férhetünk hozzá.
- ▶ Netbookok készülnek hagyományos merevlemezekkel is, de gyakran csak néhány GB kapacitású flash memóriával rendelkeznek, az pedig tényleg csak egy minimalizált operációs rendszerhez és kevesebb adat tárolásához elegendő.
- ▶ Elsősorban azoknak ajánljuk e termékeket, akik egy asztali vagy komolyabb laptop mellé, gyakori utazások esetére második gépként szeretnének egy könnyű és praktikus hordozható megoldást.

Ruhanemű vásárlása: alapvető szabályok, tanácsok a vásárláshoz

4.

4.1. Mire érdemes különös figyelmet fordítani

Az egyik leggyakoribb ajándéktípus a ruházati termék. Fogyasztási cikkek roppant széles körét foglalja magában a fogalom, a fehéreneműtől az utcai ruhadarabokon át a cipőkkel, táskákkal és egyéb kiegészítőkkal bezárólag.

Általában komoly fejtörést okoz az ilyen ajándék kiválasztása, hiszen igen jól kell ismernünk a célszemély ízlését és méreteit egyaránt, és még a legnagyobb gondosság ellenére is megesik, hogy az ajándék nem megfelelő méretű, vagy egyszerűen nem tetszik, esetleg rövid idő alatt tönkremegy.

A kiválasztásnál vegyük számításba, hogy a méretezés még azonos gyártók esetében sem tekinthető szentírásnak. A hagyományos konfekció méreteket sem szabad túlzottan komolyan venni, mert meglepően nagy eltérések mutatkozhatnak az azonos számozású, de eltérő gyártójú termékek méretei között. **Ha nem vagyunk biztosak a döntésünkben, inkább ne vásároljuk meg a ruhát, mert a forgalmazó nem köteles pusztán ezért cserélni, vagy a vételárat visszafizetni.**

Fontos tudni, hogy nincs jogszabály, amely arra kötelezné a forgalmazót, hogy hibátlan terméket visszavegyen, vagy kicseréljen. Amennyiben a hibás teljesítés esete nem áll fenn, a szavatossági igények érvényesítés fogalmilag kizárt. Az a tény önmagában még nem alapozza meg az igényünket, hogy korábban a forgalmazó hasonló esetben már tett engedményt a fogyasztók irányába. Ez csupán az üzletpolitika része, és ha nem vállal erre írásban kötelezettséget, sem hatósági, sem bírósági úton nem kötelezhető cserére/vételár visszatérítésre.

A ruházati termékekben szinte kivétel nélkül megtalálható a szabványoknak megfelelő bevarrt címke, cipők esetében mellékelt tájékoztató, mely a tisztítás és ápolás megfelelő módjára hívja fel a fogyasztó figyelmét. Ha ezeket az előírásokat betartottuk, és ennek ellenére a termék meghibásodik, jogosan követelhetjük az alább ismertetett szavatossági jogaink teljesítését.

4.2. Cipővásárlás

A ruházati termékek területén a fogyasztói panaszok legnagyobb szeletét a cipőkkel kapcsolatos ügyek alkotják. Olyan termékekről van szó, melyek mindennapi használatnak vannak kitéve, egyaránt meg kell birkózniuk az időjárás vis-

zontagságaival, a lábak és viselési szokások sokféleségével, sportcipők esetében pedig az extrém mozgásból eredő terheléssel is.

Ha nem rendeltetésszerű használat miatt a lábbeli tönkre megy, az általános szakértői gyakorlat azt szokta megállapítani, hogy a fogyasztó nem megfelelően ápolta a lábbelit, vagy nem a lábtípusának megfelelő terméket választott. **Meg kell jegyezni, hogy új cipők esetén – sportolásra használt lábbeliknél különösen – gyakran előfordul, hogy eleinte töri a lábat még a gondosan kiválasztott darab is, ez általában nem számít minőségi kifogást megalapozó hibának.** Ellenben ha ez a jelenség folyamatosan fennáll (nem „törik be a lábbeli”), könnyen lehet, hogy a cipő nem illik a lábra.

Fontos az alábbiakat szem előtt tartani:

- ▶ cipőt ne vásároljunk „meglepetés-ajándékként”
- ▶ mindig próbáljuk fel a lábbeli mindkét párját, kössük meg a fűzőket, tegyünk meg több lépést
- ▶ ne vegyünk olyan lábbelit, ami nyomja a lábujjakat, vagy bárhol szorít;
- ▶ ne vegyünk olyan lábbelit, ami nagy ránc
- ▶ vizsgáljuk meg a ragasztásokat, varrásokat, kellően masszív-e a cipő
- ▶ hordásnál ügyeljünk rá, hogy a cipő feszesen illeszkedjen a lábra, kössük meg a fűzőt
- ▶ tartsuk be a vásárlói tájékoztató az ápolásra és tisztításra vonatkozó előírásait, bőr és velúr cipők esetében ügyeljünk a gondos ápolásra, lehetőleg kerüljük a gyorsfényeket és használjunk ápoló cipőkrémeket, .

4.3. Hibás termékek

Ruházati termékre kifejezetten jogszabályi előíráson alapuló kötelező jótállás nem vonatkozik. Ennek következtében a forgalmazó hibás teljesítésével kapcsolatban a **Polgári Törvénykönyv szavatosságra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.** E szabályok lényege, hogy fogyasztói szerződés esetében az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a teljesítést követő hat hónapon belül felismert hiba már a teljesítés időpontjában megvolt. A felek ettől eltérő megállapodása semmis. Ez a szabály a fogyasztó számára azt jelenti, hogy a vásárlást követő hat hónapon belül neki nem kell külön bizonyítania, hogy a termék eredendően hibás, a forgalmazónak kell bizonyítania, hogy a fogyasztó ezen állítása nem helytálló, és a nem rendeltetésszerű használat vezetett a termék meghibásodásához. Amennyiben ezt nem tudja független szakértővel bizonyítani, köteles a terméket kijavítani, adott esetben cserélni, végső soron a vételárat visszafizetni. **A kicserélést a fogyasztó csak akkor kérheti, ha a hiba kijavítása nem lehetséges, azt a forgalmazó nem vállalja, illetve a dolog természetéből kifolyólag javításra nincs lehetőség, és a javításhoz képest nem járna aránytalan többletköltséggel.** A kicserélés azt jelenti, hogy a forgalmazó ugyanolyan új terméket köteles szolgáltatni.

4.4. Speciális kérdéskör: Nincs levásárlás!

A hatályos jogszabályok nem tesznek említést a fogyasztó és forgalmazó közötti, hibás teljesítésen alapuló vitás ügy ily módon történő rendezéséről. Ez persze nem jelenti azt, hogy a felek nem is állapotodhatnak meg így, **erre azonban a fogyasztó nem kötelezhető.** Ebből következik, hogy a karácsonyi időszak után visszavitt, egyébként hibátlan termék esetében lehetővé tett levásárlást tekintsük fogyasztóbarát gesztusnak.

Ha mindenképpen ragaszkodunk a későbbi csere lehetőségéhez, próbáljuk meg elérni, hogy ennek lehetőségét a számlán vagy nyugtán a forgalmazó írásba adja. A szóban tett ígéret ugyanis nem mindig célravezető. Természetesen egy ilyen vállalásra egyetlen forgalmazó sem köteles.

Játékok

5.

Igen speciális körbe tartoznak a csecsemők és kisgyermek, hiszen az ő esetükben még nem beszélhetünk tudatos fogyasztói attitűdről, ezért a szülők felelőssége fokozott. A legkisebbek még nem képesek mérlegelni és döntést hozni azzal kapcsolatban, hogy egy termék milyen veszélyeket hordoz magában. Épp a sérülékeny fogyasztói körre való tekintettel a gyermekeknek szánt ruházati cikkekre, a játékokra és az egyéb termékekre az Európai Unió kiemelt figyelmet szentel a harmonizált szabványok megalkotása során.

Biztonsági előírások sokasága vonatkozik a játékszerekre is. A forgalomba hozatalkor a megfelelőséget különböző jelölésekkel tanúsítja a gyártó és a forgalmazó, melyet a fogyasztóvédelmi hatóság folyamatosan ellenőriz.

Gyermekeink érdekében kerüljük a kétes eredetű, apró le-törhető lenyelhető darabokat tartalmazó játékszereket. **Ha tehetjük, vásároljunk megbízható helyeken, ne adjunk a picinek zugárustól származó terméket.** Egy kisgyermek igen gyakran a szájába veszi a játékot, ezért annak anyaga is potenciális veszélyforrást jelenthet.

Vásárlás során figyeljünk oda az alábbiakra:

- ▶ A játék elsődleges célja, hogy szórakoztassa a gyermeket, de akkor igazán hasznos, ha játék közben fejleszti is az apróságot, próbáljunk ilyen terméket választani, természetesen a kornak megfelelően
- ▶ Keressük az ajánlott korhatár feltüntetését a dobozon
- ▶ Kerüljük az olyan játékokat, melyek balesetveszélyesek lehetnek
- ▶ Segítsük a gyermeket a játék megfelelő használatában
- ▶ Válasszuk el a játéknak látszó termékeket (pl. autó alakú légrfrissítő, fegyver alakú öngyújtó) a valódi játékoktól, és ilyet ne adjunk a gyermeknek
- ▶ Mérlegeljük, hogy csemeténk minek örülne
- ▶ Játsszunk a gyerekekkel, mert a legdrágább játékszer sem pótolhatja a közös játék örömét

6.

Az ünnepi vásárok

6.1. A vásárokról általában

Az ünnepi készülődés elválaszthatatlan része a karácsonyi vásárok illatos, jól ismert dallamoktól és bazári árusoktól hangos csillogó forgataga. Van, aki csak kedvtelésből látogatja e színes kavalkádot, és van, aki évről évre itt szerzi be az ajándékokat és egyéb kiegészítőket. Kiadványunk e részét annak a célnak szenteltük, hogy az olvasókat felvértezzük mindazon szükséges ismeretekkel, melyek az ünnepi bevásárlás e formájához nélkülözhetetlenek.

Elsőként szükséges elválasztani egymástól az állandó

vásárokat és a kifejezetten ünnepi céllal felállított, alkalmi vásárokat, hiszen több különbség is van a két árusítási mód között.

A vásár olyan épület, épületegyüttes vagy terület, ahol rendszerint többen folytatnak idényjellegű vagy meghatározott eseményekhez, naptári napokhoz kötődő eseti jellegű kiskereskedelmi tevékenységet, az alkalmi (ünnepi) vásár ehhez képest egy szűkebb kategória, amely ünnepekhez, rendezvényekhez, eseményekhez kapcsolódó alkalomszerű - legfeljebb 20 napig, indokolt esetben 30 napig tartható.

A megkülönböztetés azért szükséges, mert az ünnepi vásáron szélesebb termékkör értékesíthető. Vannak ugyanis olyan áruk, melyek kizárólag üzletben értékesíthetők, de az ünnepi vásárok alatt ez alól kivétel tehető. Alapjában véve ugyanazt szabad árusítani, mint a normál vásárokon, azzal a kivétellel, hogy az adott ünneppel, illetve az adott alkalomhoz kapcsolódó helyi hagyománnyal összefüggő termékek, továbbá nemesfém-ből készült ékszerek, díszműáruk és egyéb tárgyak is forgalmazhatók. Természetesen a kereskedőnek rendelkeznie kell a termékre vonatkozó külön jogszabályok alapján szükséges hatósági engedélyekkel, továbbá köteles feltüntetni nevét, székhelyét. Ez azért fontos, mert az esetleges szavatossági igény érvényesítésére – a vásár végeztével kizárólag oly módon van lehetőség, hogy az árust a megadott elérhetőségen próbáljuk utolérni.

Az ünnepi vásáron is köteles az árus betartani a jogszabályokat. Az árus itt is köteles nyugtát, blokkot illetve számlát adni a vásárlásról.

A vásár nyitva tartását az üzemeltető 5 és 20 óra között határozhatja meg. A jegyző engedélyezheti a 20 óra utáni nyitva tartást

is, ehhez azonban az illetékes rendőrkapitányság véleményét is ki kell kérnie. Az egyes üzletek is kötelesek a nyitva tartási időt feltüntetni.

6.2. Az árak feltüntetése

Amennyiben egy terméken több ár is szerepel, a legalacsonyabbat kell figyelembe venni. A termék egységárát abban az esetben kell feltüntetni, ha az nem egyezik meg a termék eladási árával. A Feltüntetés módjával kapcsolatban a jogszabály azt mondja ki, hogy első sorban a terméken, annak csomagolásán vagy a termékhez egyéb módon rögzítve kell feltüntetni az egységárát.

Nem kell feltüntetni az egységárát

- ▶ az 50 g, 50 ml vagy 5 cm alatti csomagolási egységű vagy méretű terméken,
- ▶ az automatából értékesített terméken,
- ▶ az egy csomagban lévő, készletben értékesített terméken
- ▶ a különleges díszcsomagolású terméken,
- ▶ ételek készítéséhez egy csomagba összeállított terméken.

6.3. Ünnepi vásárok jellemző termékei

Vásáron és piacon a következő termékek kizárólag működési engedéllyel rendelkező üzletben forgalmazhatók:

- ▶ jövedéki termék (szeszes ital, dohány termék),
- ▶ számítógépes játékszoftver, videojáték-gép;

- ▶ gyermekjáték, -játékszer, adathordozó eszközök, kivéve az alkalmi (ünnepi) vásáron;
- ▶ állatgyógyászati termék, növényvédő szer;
- ▶ nemesfém és az abból készült ékszer; tárgy, drágakő, kivéve az alkalmi (ünnepi) vásáron;
- ▶ látást javító szemüveg, kontaktlencse, kozmetikai termék, szexuális termék;
- ▶ barlangi képződmény, szakmai tudományos szempontból kiemelkedő jelentőségű ásványi társulás, ősmaradvány;
- ▶ gázüzemű készülék és alkatrészei, valamint elektromos hálózatról üzemeltethető, illetve hálózati csatlakozási lehetőséggel rendelkező termék (berendezés, gép, készülék, eszköz) és ezek elektromos árammal kapcsolatba hozható alkatrészei (villamos csatlakozások és áramvezető részek);
- ▶ fegyver, lőszer, robbanó- és robbantószer, pirotechnikai termék, gázspray;
- ▶ fokozottan tűzveszélyes anyag;
- ▶ gyógyszer, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag és készítmény, étrend-kiegészítők, különleges táplálkozási célú élelmiszerek.

Az alkalmi vásárok jellegzetessége, hogy az árukínálat egyedi, legnagyobb részét az ünneppel kapcsolatos termékek teszik ki.

Színben, méretben, „tudásban” is rendkívül sokféle fényfüzér kapható karácsony előtt. Tudni kell, hogy több részletes biztonsági szabvány vonatkozik az égősorokra. Csak olyan terméket vásároljunk, ami el van látva a CE jelöléssel. Ezen kívül a leggyakoribb hiányosság, hogy a használati útmutató és a doboz eltérő információkat tartalmaz első sorban a kültéri vagy beltéri használhatósággal és az elromlott izzók cseréjével kapcsolatban. Bőségesen van már a piacon olyan verzió,

amely néhány kiégett izzó esetén még működőképes, de akad olyan is, ami egyetlen fényforrás meghibásodása esetén is használhatatlanná válik.

Első sorban kisgyermekes családoknak érdemes szem előtt tartani, hogy a **karácsonyfadísz veszélyt jelenthet a gyermekekre**, hiszen szép színével és alakjával játékra csábít. Ezen kívül arra érdemes odafigyelni, hogy kerüljük a gyúlékony díszeket, mert egy felhevült izzó, vagy csillagszóró könnyen lángra gyújthatja.

A karácsonyfa gyakori díszje és egyben az ünnep jellegzetes édessége a szaloncukor. **Kiválasztásánál arra kell figyelni, hogy a minőségét legalább addig őrizze meg, ameddig a fát el nem bontjuk.** Ez a leggyakrabban vízkereszt (január 6.).

Ékszereket, drágakövet alkalmi (ünnepi) vásáron csak üzlettel rendelkező kereskedő árusíthat nevének, székhelyének, üzlete nevének és címének feltüntetésével.

-
- ▶ **Fényfüzér vásárlásakor** lehetőleg cserélhető izzós kivittelt válasszunk, és vásároljunk néhány tartalékizzót is. A kert és a ház külső díszítésére csak kültéri használatra is alkalmas égősort használjunk.
 - ▶ **Vásárokon** gyakran lehetőség van a kóstolásra, ha tehetjük, ízleljük meg az édességet, mielőtt vásárolunk belőle. Ha ez nem áll módunkban, keressük a dobozban árult termékeket, mert azoknál a doboz teljes tartalmára vonatkozik a minőség megőrzési idő, míg a kimérős változatnál ez nem mindig biztos.
 - ▶ Ha piacon, vásárbán játékot veszünk, nézzük meg, hogy tartalmazza-e a megfelelő jelöléseket (ajánlott korosztály, CE jelölés, biztonsági szabvány pl. MSZ EN 71-1:2005). Ezen kívül kérjük tekintse meg kiadványunk játékokkal kapcsolatos egyéb fejezeteit.

Ünnepi vásárokon árusíthatnak az alábbiak:

- ▶ bármely Uniós államban (így magyarországi is) lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet,
- ▶ mezőgazdasági őstermelő,
- ▶ kistermelő,
- ▶ népművész, népi iparművész, iparművész, képzőművész, kézműves és fotóművész,

6.4. Tanácsok fenyőfa vásárlásához

Nem egyszerű a választás, ha sokáig pompázó, az ünnepek fényét emelő fenyőfát szeretnénk választani. Nincs is annál nagyobb bosszúság, ha a kiválasztott fa a leveleit már a díszítés során is hullatja és karácsony másnapjára szépségét elveszítve elkezdi besárgulni vagy teljesen elszórja tűleveleit. Éppen ezért érdemes a fenyőfa vásárlása és későbbi tárolása, gondozása során néhány alapvető dologra magunknak is odafigyelni.

Számos fenyőfajta elérhető karácsonykor a piacokon, vásárokon. A legelterjedtebb továbbra is a lucfenyő. Az elterjedtség legfőbb indoka, hogy általában a legolcsóbb fenyőfajta karácsonykor. A legfőbb hátránya a lucfenyőnek, hogy a tűleveleit egy jól fűtött lakásban igen hamar lehullatja. A fekete fenyő kevésbé elterjedt, bár a levelei intenzívebb fűtés mellett is csak később hullatja le. Hátrány lehet azonban sokak számára, hogy a tűlevelei jóval ritkábbak, esztétikailag nem biztos, hogy szép látvány mindenki számára. A normand fenyő általában jóval drágább, azonban leveleit megszáradva sem hullatja le. Közepes árkategóriában választhatjuk az ezüstfenyőt, amely rendkívül szúrós ágai miatt azonban nehezen díszíthető, viszont cserébe tűleveleit ez is tartósan megőrzi.

- ▶ Mérlegeljük előre, hogy milyen fafajtát szeretnénk választani, ha nem boldogulunk kérdezzük az eladót.
- ▶ A fenyő kiválasztásakor érdemes a tönkjét a földhöz ütni. Ha tűlevelek hullanak le róla, akkor ne vásároljuk meg, mert a fenyő már nem friss.
- ▶ Ugyancsak tesztelhetjük a fenyő frissességét azzal, hogy a tűlevelét meghajlítjuk óvatosan. Ha az nem rúgja vissza magát, hanem behajlik, vagy törik, akkor már elkezdődött a kiszáradás folyamata.
- ▶ Feleslegesen ne vegyünk nagyon magas fát, nem ez a családunk iránti szeretetünk úgymond „mutatószáma”, viszont annál több felesleges hulladékot eredményezhet később.
- ▶ A fát a szoba hűvösebb részén helyezzük el, lehetőleg ne kályha vagy radiátor mellé és gondoskodjunk róla lehetőség szerint, hogy törzsének az alja vízben legyen.
- ▶ Ha élő gyökérezettel vásárolunk fenyőfát, akkor tartsuk szem előtt azt, hogy minél nagyobb a fa, az átültetést annál nehezebben fogja viselni. Egyebekben az élő fát a szobahőmérsékleten két hétnél tovább tartani nem szabad.
- ▶ A vásárolt fát ne vigyük be azonnal a meleg lakásba, ha van rá lehetőségünk tegyük a kinti hőmérsékletnél kissé melegebb helyiségbe (például kamrába, nyári konyhába) egy-két napra.

6.5. Jellemző problémák

Az ünnepi kirakodó vásárokon értékesített termékek esetében a leggyakoribb probléma az esetleges szavatossági igények érvényesítésével kapcsolatos. A karácsony és szilveszter elmúltával bezár a bazár és termékhiba esetén csak akkor tudunk panasszal élni, ha megvan az árusító neve és elérhetősége.

Épp ezért javasoljuk a fogyasztónak, hogy vásárláskor – különösen tartós használatra rendelt dolgok esetén – írják fel az árusító elérhetőségét. Szükség esetén egy ajánlott levélben keressék meg a forgalmazót, aki harminc napon belül köteles válaszolni.

A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság korábbi ellenőrzéseinek tapasztalata, hogy gyakori az ártájékoztatás teljes, vagy részleges hiánya, a nyugtaadási kötelezettség megszegése, elmulasztása, veszélyes termék forgalomba hozatala, vásárlói tájékoztatók hiánya, vagy hiányossága.

Több hatóság is jogosult ellenőrizni a vonatkozó szabályok betartását:

- ▶ A leghatékonyabb eszközökkel az önkormányzat jegyzője rendelkezik, hiszen a adott esetben be is zárathatja a vásárt. Ezt abban az esetben is meg kell tennie, ha a vásár, a piac működése az ellenőrzésre jogosult hatóságok, felhívása ellenére sem felel meg a jogszabályi feltételeknek.
- ▶ A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság a szokásos felügyeleti tevékenység mellett idényjellegű, kampányszerű ellenőrzéseket is folytat (pl. csillagszóró hadművelet). A regionális felügyelőségeken bárki bejelentéssel élhet jogsértés esetén. Az elérhetőségek megtalálhatók a www.nfh.hu oldalon.
- ▶ A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságai jogosultak az élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos ügyekben eljárni.
- ▶ Ezen kívül a Vám- és Pénzügyőrség, valamint az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal is rendelkezik hatáskörrel bizonyos ügycsoportok tekintetében (pl. jövedéki termékek, illetve nyugtaadási kötelezettség).

Az interneten működő webáruházakban történő vásárlás minden kényelme és újszerűsége mellett **számos fogyasztói kockázatot rejt magában**. Fontos azt is említeni, hogy e kockázatok kellő gondosság mellett jó eséllyel kizárhatóak.

Ha az interneten keresztül szeretnénk vásárolni, azzal kell kezdenünk a böngészést, hogy a megbízhatónak mondható web-üzleteket kutassuk fel.

Ennek azért van nagy jelentősége, mert nem biztos, hogy amit olcsóbb árfekvés mellett egy kevésbé megbízható üzletnél megrendelünk, az valóban nyereségként fog jelentkezni összességében — lehet ugyanis, hogy az áru nagy sokára, vagy soha sem fog megérkezni, vagy nem az érkezik, amit rendeltünk. Alappal merül fel a kérdés azonban: honnan is ismerhető fel, hogy egy webáruház ténylegesen megbízható?

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a megbízható webáruház egyik ismérve az lehet, ha az üzlet weboldalán minden olyan információt megtalálunk, amely arról tájékoztat bennünket, hogy kivel is kötünk majd szerződést, illetőleg, hogy ki felé adjuk le megrendelésünket (például cégnév, cégbírósági bejegyzés, székhely, van-e ügyfélszolgálat, adószám).

Azt tanácsoljuk, hogy a kiszemelt webáruházban csak akkor vásároljunk, ha a fogyasztói tájékoztatásokat megtaláljuk, hisz ekkor bízhatunk abban, hogy jogszerűen működő, a fogyasztói jogokat tiszteletben tartó kereskedelmi helyet sikerült találnunk.

Maga a jogalkotó is úgy ítélte meg, hogy a vásárlás ezen módja speciális szabályozást igényel, hiszen a fogyasztó több szempontból is kiszolgáltatott helyzetben van. A hagyományos vásárlást megelőzően általában többféleképpen lehetőségünk van tapasztalatokat szerezni az áru tulajdonságairól. Kézbe vehetjük, megnézhetjük működés közben, esetleg ki is próbálhatjuk. Internetes vásárlás esetén szinte csak azokra az információkra hagyatkozhatunk, amelyeket fénykép vagy leírás formájában a webshop üzemeltetője a rendelkezésünkre bocsátott. Szükség van tehát az általánostól eltérő jogi háttérre.

A webáruházakat terhelő legfontosabb kötelezettségek rendelkezésünkkel kapcsolatban:

- ▶ A weblapon fellelhető tartalom nem más, mint felhívás ajánlattételre, mintegy kirakatként funkcionál, ezért a szerződés megkötésére a vevő tesz ajánlatot (a „kirakat” alapján). Az ajánlatra a vállalkozás 48 órán belül válaszolhat, e válasz tartalma lehet elfogadó vagy elutasító, illetve lehet új ajánlat is. Visszaigazolás nélkül szerződés nem jött létre.
- ▶ Érvényesült az ún. one-click-order tilalma. Ennek lényege, hogy ajánlatunk elküldése előtt összesítve, áttekinthető módon fel kell tüntetnie az oldalnak, miből mennyit és mennyiért stb. rendelünk, mielőtt véglegesítenénk az ajánlatot.
- ▶ A tájékoztatásnak ki kell terjednie a cég adataira, a szerződés tárgyának lényeges elemire, árára (áfával), a járulékos költségekre (fuvardíj, szállítási vagy postaköltség), az elállás jogára, stb. E tájékoztatásnak egyértelműnek, pontosnak és közérthetőnek kell lennie, az igénybe vett távközlő eszköznek (esetünkben internet) megfelelő módon közölve. A tájékoztatást legkésőbb a szerződés teljesítése során, az írásbeli megerősítéssel a

fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani. Ekkor már további kötelező tartalmi elemként megjelenik a panaszkezelésről, az esetleges jótállás feltételeiről és a szerződés teljesítését követően igénybe vehető kiegészítő szolgáltatásokról szóló információk megjelenítése is.

8. Termékekre vonatkozó biztonsági követelmények

8.1. Mikor biztonságos egy termék?

Szigorú jogszabályi követelmény, hogy csak biztonságos termék forgalmazható. Főszabály szerint a gyártó köteles gondoskodni a termék biztonságosságáról. A forgalmazó (azaz a terméket eladó üzlet) ugyanakkor maga sem mentesül e kötelezettség alól. A forgalmazó sem forgalmazhat olyan terméket, amelyről tudja vagy a rendelkezésére álló tájékoztatás vagy szakmai ismeret alapján tudnia kellene, hogy nem biztonságos.

A termék egyébként jogi értelemben akkor biztonságos, ha a fogyasztó életét, egészségét, testi épségét a rendeltetésszerű vagy az ésszerűen várható használat mellett nem, vagy csak a rendeltetésszerű vagy ésszerűen várható használatával járó legkisebb mértékben veszélyezteti. A termék biztonságosságának megítélését nem befolyásolja önmagában az a tény, hogy később nagyobb biztonságot nyújtó termék kerül forgalomba.

Ha a vásárolt termékkel járó kockázat figyelmeztetés nélkül nem észlelhető azonnal, a gyártó köteles a fogyasztót írásban figyelmeztetni olyan módon, hogy a fogyasztó felmér-

hesse a termék rendeltetésszerű vagy ésszerűen várható használatával járó veszélyt, illetve megtehesse a veszély el-
leni óvintézkedéseket.

Egyebekben pedig ha a gyártónak vagy a forgalmazónak tudomására jut, hogy az általuk forgalmazott termék a fogyasztókra nézve veszélyesek, erről tájékoztatniuk kell az Európai Unió tagállamainak illetékes hatóságait

A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság internetes oldalán (www.nfh.hu) a veszélyes termékek kategóriák szerinti keresését lehetővé tevő funkció működik. Érdeemes lehet egy-két pillantást vetni erre, a tipikus problémákat megismerendő.

8.2. Élelmiszerek csomagolása, adalékanyagok, lehetséges veszélyforrások

Az élelmiszerbiztonság megteremtésére való törekvés minden gazdasági, állami, társadalmi szervezet kiemelt feladata. Az élelmiszerbiztonság a termelés, előállítás, tárolás valamint a forgalomba hozatal folyamataiban annak biztosítása, hogy az nem veszélyezteti a fogyasztó egészségét.

Az élelmiszer biztonságosságáért és minőségéért az élelmiszer előállítója, nem hazai előállítású élelmiszer esetében pedig az első magyarországi forgalomba hozó a fogyasztóhatósági, illetve a minőségmegőrzési időtartam lejártáig felelős.

A legelső, amit a fogyasztók megfigyelnek, ha élelmiszert vásárolnak a csomagolás és az azon feltüntetett információk.

A csomagolás főbb funkciói, biztonság szempontjából általában elvárható tulajdonságai:

- ▶ védje az élelmiszert a szennyeződésektől, olyan egyéb hatásoktól, amely biztonságát, minőségét, tápértékét csökkentheti
- ▶ a csomagolás a fogyasztók egészségére ne jelentsen veszélyt
- ▶ a csomagolás alkalmas legyen az újrafelhasználásra, hulladékának hasznosítására, illetve ártalmatlanítása esetén környezeti szennyező hatásának a lehető legkisebb legyen
- ▶ az élelmiszer ne legyen változtatható felbontása nélkül

A csomagoláson megjelölt információk közül biztonsági szempontból a **legjelentősebb a fogyaszthatósági vagy minőségmegőrzési időtartamnak a feltüntetése**. Az élelmiszer fogyaszthatósági vagy minőségmegőrzési időtartamának megállapítása az előállító felelőssége.

A fogyaszthatósági, illetve minőségmegőrzési idő lejártá után az élelmiszer nem hozható forgalomba.

Ugyancsak **fontos információ az élelmiszer összetétele**. Ennek vonatkozásában pedig talán az adalékanyagok megjelölése és fogyasztó általi megismerése az egyik dolog ami kiemelkedő jelentőséggel bír. Részletes előírások tartalmazzák az engedélyezett adalékanyagok listáját, azoknak az élelmiszerek felsorolását, amelyekhez ezek az adalékanyagok hozzáadhatók.

Adalékanyagnak minősül egyébként minden olyan élelmiszerként önmagában nem fogyasztott és jellemző élelmiszer összetevőként nem alkalmazott anyag, amelyet az adott élelmiszer gyártása, feldolgozása, elkészítése, kezelése, csomagolása, szállítása és tárolása során technológiai célból szándékosan

adnak az ételkészítéshez, melynek eredményeként önmaga vagy származéka közvetlenül vagy közvetetten az ételkészítés összetevőjévé válik.

Ha a vonatkozó előírásoknak megfelelő adalékanyagok valamelyikéről kiderül, hogy veszélyezteti az emberi egészséget, az érintettek a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központjához fordulhatnak.

Az élelmiszerekkel kapcsolatban egyébként tipikusan az alábbi biztonsági problémákkal találkozhatunk:

- ▶ **Mikrobiológiai veszélyek** (elsősorban nyers vagy feldolgozott élelmiszerek esetében lehet probléma a kórokozó vagy toxintermelő mikroorganizmusok elszaporodása, vírusok, paraziták okozta fertőzés)
- ▶ **Vegyiszennyeződések** (tipikusan ilyenek a növényvédőszeres és állattartásból eredő vegyi maradékok, gyártástechnológiából eredő vagy egyéb környezeti szennyeződések, így például nehézfém szennyeződések)
- ▶ **Kártevők anyagcseretermékei** (ilyen lehet például a patkány és az egér ürüléke)

Az élelmiszerekkel kapcsolatban gyakran emlegetett „E” betű esetében nem kell feltétlenül egyből kedvezőtlen, esetleg káros hatásokra gondolnunk a termék címkéjén megjelölt információkat olvasva. Egy példát említendő az E300 az aszkorbinsavat jelöli, amely a C-vitamin kémiai elnevezése.

8.3. Játékokra vonatkozó alapvető biztonsági követelmények

A játék csak akkor forgalmazható, ha az a rendeltetésszerű és a gyermekek szokásos viselkedését figyelembe vevő, előrelátható használata során a használók vagy más személyek biztonságát és egészségét nem veszélyezteti. Fontos, hogy a játék használatában rejlő kockázat mértéke olyan legyen, hogy a használók és a rájuk felügyelők számára se jelentsen veszélyt. Ez különösen azokra a játékokra vonatkozik, amelyeket funkcióik, méreteik és jellemző tulajdonságaik alapján a hároméves kor alatti gyermekeknek szántak.

A gyártók, importőrök kötelesek a játék biztonságos használatáról meggyőződni, ezt a megfelelőségi jelölés feltüntetésével igazolni (CE jelölés), címkével ellátni és a termékekhez, használati-kezelési útmutatót biztosítani.

A megfelelőségi jelölést, valamint a gyártó nevét és címét jól láthatóan, olvashatóan és eltávolíthatatlan módon a játéokra vagy annak csomagolására fel kell erősíteni. Kisméretű vagy kis alkatrészekből álló játékok esetében ezeket az adatokat az előbbiekkal azonos módon rá kell erősíteni a csomagolásra, a címkére vagy a kísérő nyomtatványra. Amennyiben pedig az adatokat nem a játékra rögzítették, a fogyasztó figyelmét fel kell hívni arra, hogy ezeket a kísérő nyomtatványokat célszerű megőrizni.

A vásárlás során figyeljünk oda minden egyes esetben magunk is az alábbiakra:

- ▶ A játék és részei, valamint rögzített játék esetében a rögzítés megfelelő mechanikai szilárdságú legyen, hogy ellenálljon a használat közbeni igénybevételnek anélkül,

hogy törés vagy deformáció miatt testi sérülést okozna.

- ▶ A játékon a hozzáférhető élek, kiugró részek, zsinórok, kábelek és rögzítések kialakítása olyan legyen, hogy a velük való érintkezés esetén a testi sérülések veszélye a lehető legkisebb legyen.
- ▶ A hároméves kor alatti gyermek számára készített játék szétszedhető részei olyan méretűek legyenek, hogy ne lehessen azokat lenyelni vagy belélegezni.
- ▶ A játék és részei, valamint az alkalmazott csomagolás ne jelentsen fulladási vagy megfojtási veszélyt.
- ▶ Az olyan játék, amelynek a belsejébe be lehet jutni, és amely használója számára zárt teret képez, rendelkeznek olyan kijáráttal, amely minden nehézség nélkül belülről is kinyitható.
- ▶ A játék lövő eszközök esetén lövedékek kilövésakor keletkező mozgási energia ne legyen indokolatlanul nagy.
- ▶ A fűtőelemeket tartalmazó játékok ne okozhassanak égési sérüléseket.
- ▶ A játék ne tartalmazzon veszélyes gyúlékony, vagy robbanékony anyagokat.
- ▶ A gyermekek egészségének védelme érdekében a megvásárolt játék ne tartalmazzon antimon, arzén, bárium, kadmium, króm, ólom, higany és szelén vegyületeket.
- ▶ A termékhez csomagolt játékok esetén a játékokra vonatkozó alapvető tájékoztatói és biztonsági követelményeknek az ilyen formában történő értékesítés esetében eleget tett-e a forgalmazó (ne vásároljunk meg olyan terméket, amelyhez olyan játékot adnak, aminek a biztonságos volta nem igazolható megfelelően)

8.4. Műszaki termékek biztonsága

Mindennapi életünkben elkerülhetetlen a villamos működtetésű eszközök, gépek használata. Ezen gépek használata azonban rendkívüli veszélyeket rejthet. **Gyakori probléma a feszültség alatt álló vagy nem megfelelően szigetelt részek érintéséből adódó sérülés vagy a termék működése során bekövetkezett túlmelegedésből fakadó égési sérülés.**

Éppen ezért **fontos, hogy a műszaki termékek is biztonságosak legyenek, tehát a forgalmazott termékek egészségre, testi épségre, életre és környezetére ne jelentsenek veszélyt.** A műszaki termékekre is vonatkoznak tehát az általános termékbiztonsági követelmények, ezt a **termékcsoporthoz is el kell látni pl. a CE jelöléssel,** amely a megfelelőséget tanúsítja. A megfelelőségi értékelést egyébként maga a gyártó is elvégezheti. Ehhez a gyártó összeállít egy műszaki dokumentációt és megfelelőség nyilatkozatot készít.

Tipikusan az alábbi karácsonykor különösen népszerű termékkörök esetében fordulnak elő biztonsági problémák, ami miatt fokozottan érdemes a vásárlás során figyelniük:

- ▶ Vasalók (csatlakozódugó csapjain hiányzik a szigetelőgallér, nincs hőbiztosító vagy nem működik megfelelően)
- ▶ Turmixgépek (nyomógombos kapcsoló nem védett véletlenszerű működéssel szemben, áramütés megelőzését szolgáló védelem nem megfelelő)
- ▶ Kenyérpirítók (áramütés elleni védelem kialakítása nem megfelelő, a hálózati csatlakozóvezeték keresztmetszete kisebb, mint a névleges áramhoz tartozó egyébként szabványos keresztmetszet)
- ▶ Hajszárítók (aktív részek megérintése elleni védelem nem megfelelő, hőkioldó nem megfelelő)

- ▶ Elektromos kávéfőző (hőbiztosító hiánya, elektronikus vezetékek hibás szigetelése, víz túlfolyása esetén az elektromos részek közvetlen érintettsége)
- ▶ Fényfüzérék (túlságosan vékony keresztmetszetű vezeték, a vezeték kettős szigetelése helyett érszigetelés)

A villamosenergiával működő készülékeket érdemes gondosan karbantartani (ezt mindenképp a használati útmutatónak megfelelően végezzük). Szükség esetén bízzuk az ellenőrzést szakemberre.

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice.

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are 15 such lines.

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are 15 such lines, evenly spaced vertically.